

Po absolvování bonitace obdrží každý jedinec svou bonitační kartu.

Bonitační karta je dokladem o tom, že jedinec splnil (nebo nesplnil) podmínky pro zařazení do chovu. Bonitační karta musí obsahovat údaje o jedinci (jméno, chovatelská stanice, identifikační údaje), jméno chovatele, jméno a adresu majitele jedince.

Na bonitaci je každému jedinci sestaven **bonitační kód**.

První část kódu popisuje celkový vzhled a projev jedince, v druhé části kódu jsou uvedeny vady a stupeň jejich závažnosti.

VÝKLAD BONITAČNÍ KARTY

Vady vyřazující z chovu

Vadami vyřazujícími z chovu jsou chápány vady genetické, které mají negativní vliv na schopnost jedince žít a pracovat.

DKK vyšší jak C.

- Vyřazující je pozitivní nález s výsledkem D a E, případně srovnatelného výsledku OFA, nebo jiné mezinárodní stupnice u importovaných dospělých jedinců (AVA, BVA...).

DLK vyšší jak 2/2

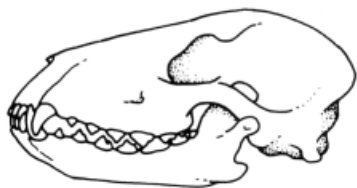
- Vyřazující je pozitivní nález s výsledkem 3.

Oční vady popsané vyšetřujícím lékařem jako nevhodné pro chov

- PRA, CEA, glaucom, katarakta aj.. Výsledek DOV musí být DOO prostý/ HED unaffected

Předkus, podkus

- Standard vyžaduje dokonalý, pravidelný a úplný nůžkový skus (6 řezáků v horní i spodní čelisti).

SPRÁVNÝ NŮŽKOVÝ SKUS

Klešťový (přímý) a volný nůžkový skus se nepovažují za vyřazující vady, protože psovi nezesnadňují přijímání potravy ani nebrání v práci. Klešťový a volný nůžkový skus se uvádějí v popisu vad jako vada skusu - bod F.

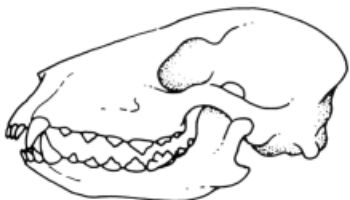

KLEŠŤOVÝ (PŘÍMÝ) SKUS JE VADOU, ALE NE VYŘAZUJÍCÍ.

Vyřazujícím vadným skusem se rozumí předkus nebo podkus.

PŘEDKUS

PODKUS

Deformace čelisti/ vrozená

- Je míněna vrozená deformace čelisti. Deformace čelisti způsobená úrazem se nepovažuje za vyřazující vadu. O příčině, která vedla k deformaci čelisti, je třeba doložit veterinárním lékařem sepsaný a ověřený zápis.

Chybějící zuby

Standard požaduje pravidelný a úplný nůžkový skus. Znamená to, že pes musí mít všechny přední zuby (6 řezáků v horní i spodní čelisti) včetně špičáků.

Neúplný nebo nadpočetný chrup od špičáků dále je pouze vadou, která je v bonitační kartě uvedena pod bodem H.

Pokud chybí zub/zuby důsledkem úrazu, je třeba doložit veterinárním lékařem sepsaný a ověřený zápis + RTG.

Nevyhovující povaha

Standard uvádí, že border kolie nesmí být ani nervózní ani agresivní. Vyřazen bude agresivní, nebo extrémně nervózní jedinec.

Nevyhovující temperament

Standard uvádí, že border kolie má být živá a bystrá. Vyřazen bude průkazně apatický jedinec nereagující na stimulační podněty.

Převažující bílé zbarvení

Standard požaduje, aby bílá barva nepřevažovala. Vyřazující vadou je zřetelná převaha bílého zbarvení na více než 50% povrchu těla.

Deformace ocasu

Zálopek, výrazně krátký ocas.

Kryptorchid, monorchid

Týká se psů - v šourku musí být obě varlata, správně vyvinutá.

Jiné vážné zdravotní důvody

Všechny vážné zdravotní důvody nepodchycené v předešlých bodech, které jsou zjevně genetického původu, nebo které mohou mít vliv na welfare jedince.

Popis jedince

Vyváženost jedince

A - border kolie by měla být dobrých proporcí a ladných rysů ukazujících kvalitu, půvab a dokonalou vyváženost

B – proporcionální nedostatky celkového vzhledu, nevyváženost a disharmonie

Celkový vzhled a dojem

Typ

l - lehčí, jemnější typ

p - požadovaná mohutnost a typ

t - těžší, hrubší typ

Výška

m - pes 45 - 49 cm, fena 42 - 46 cm

p - pes 50 - 55 cm, fena 47 - 52 cm

v - pes 56 - 61 cm, fena 53 - 58 cm

Pokud bude na hraničních mírách naměřen „půl centimetr“, bude míra zaokrouhlena směrem dolů.

Délka srsti

Standard uznává dvě varianty osrstění - středně dlouhé a krátké.

m - středně dlouhá

s - krátká

Barva srsti border kolií (dále jen BOC)

Přípustná je jakákoli barevná kombinace – pouze bílá nesmí převažovat.

Bílé znaky

Všechny BOC mohou mít různý stupeň **irského vzoru** (Irish pattern/Irish spotting) - jedná se o typické rozložení bílých znaků.

White faktor projevuje se často bílou barvou na přední straně zadních noh od hlezen až po stehna. White faktor značí vložku pro více bílé barvy.

Geneticky bílý (piebald - bíle skvrnitý) má na těle bílé plochy přesahující irský vzor.

Projevuje se bílou barvou ve slabinách, na zádech, bocích, vybíhající z břicha do boků, větší části ocasu..

Netýká se bílého zbarvení na hlavě (ovlivňuje ji jiný gen)

Vzhledem k bílému zbarvení může být tedy BOC v některé z následujících skupin:

- bez bílého zbarvení
- normálně zbarvený jedinec s úplným, nebo částečným irským vzorem, bez ohledu na zbarvení hlavy
- white faktor
- „geneticky bílý“ - bíle skvrnitý pes (bílá je mimo rozsah irského vzoru).

Stejně jako na těle mohou mít BOC různé rozložení bílých znaků na hlavě.

- bez, nebo jen s malými bílými znaky
- s irským vzorem – více či méně pravidelným
- s více rozšířeným bílým zbarvením, které dosahuje k oku, nebo přes oko, popř. bílá jedna, nebo obě tváře a bílá zasahující částečně, nebo zcela přes jedno, nebo obě uši

Nervozita, agresivita, temperament

Tyto tři body vyplní komise na závěr bonitace jako vyjádření subjektivního dojmu z chování psa během bonitace.

Nervozita: *n* - klidný *p* - projevy nervozity

Agresivity: *n* - neagresivní *p* - projevy agresivity

Temperament: *n* - živý, bystrý *p* - projevy apatie

Projevy nervozity, agresivity nebo apatie musí být zřetelné a musí se na nich shodnout minimálně dva členové bonitační komise. Jakékoliv ohodnocení "*p*" je považováno za vadu, viz bod Z - vady povahy a temperamentu.

Nervozita, agresivita a temperament mohou být částečně hodnoceny kdykoli v průběhu bonitace.

Vady popisné, odchylky od standardu a jejich popis

Podle standardu musí být každá odchylka od něj považována za vadu a posouzení její závažnosti musí být přímo úměrné stupni odchylky. Pro klasifikaci stupně odchylky byla zvolena následující trojbodová stupnice:

Stupeň 1 - malá odchylka od standardu.

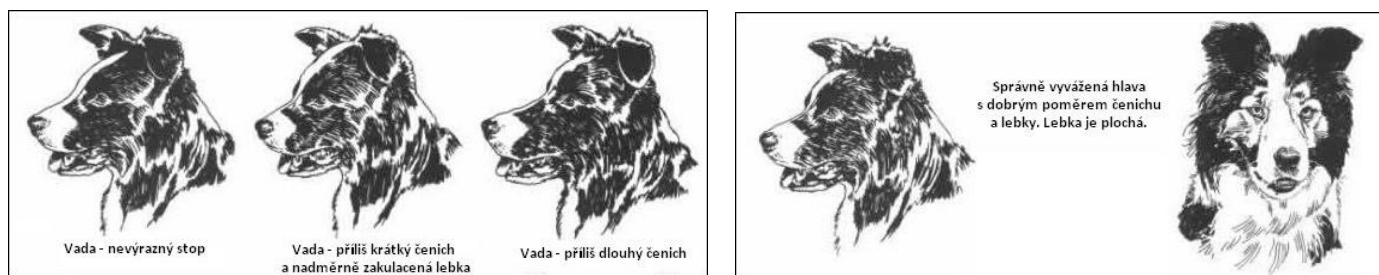
Stupeň 2 - na první pohled patrná odchylka od standardu.

Stupeň 3 - velká, závažná odchylka od standardu.

U těch vad, které ve svém popisu nemají explicitně určené stupně, je posouzení závažnosti v kompetenci bonitační komise.

A – VADY UTVÁŘENÍ HLAVY

Vadou je slabá, hrubá, těžká hlava. Neparalelní linie čenichu a čela. Velmi výrazný týlní hrbol, kulaté čelo. Nevýrazný, nebo přílišný stop. Slabá, případně příliš robustní čenichová partie, nebo spodní čelist. Rozdílná délka čenichu a mozkovny (ideálně 1:1). Římský nos, volné pysky, či koutky. Délka lebky nekorespondující s její hloubkou.

B – VADY KRKU

Příliš dlouhý nebo příliš krátký krk.

Krk je ve správných proporcích k tělu. Je dostatečně silný, svalnatý. Pes s dobrou délkou krku má ve statice hlavu před předními nohama, ne nad nimi.

C – VADY PIGMENTACE, NEDOSTATEČNÁ PIGMENTACE (NOS, PYSKY)

Nos a pysky mají být pigmentované a zcela probarvené - s ohledem na zbarvení psa.

Stupeň 1: nedostatečná pigmentace pysků a okolí očí.

Stupeň 2: rozsáhlejší depigmentace pysků, okolí očí, nedostatečná pigmentace projevující se jako světlejší skvrny na nose (nosní houbě).

Stupeň 3: depigmentace pysků, nedostatečná pigmentace nosní houby a víček očí projevující se až jako růžové skvrny.

D – VADY OKA

Podle standardu mají být oči posazeny daleko od sebe, oválného tvaru, středně velké.

Jakákoliv odchylka je vada.

E – VADY PIGMENTACE OKA

Stupeň 1: vada E stupně 1 se neuděluje (neexistuje).

Stupeň 2: žluté oko.

Stupeň 3: modré nebo částečně modré oko nebo obě oči u jedinců, kteří nejsou zbarveni merle.

F – VADY SKUSU

Standard požaduje dokonalý pravidelný a úplný nůžkový skus. Podkus a předkus jsou vyřazující vady.

Stupeň 1: volný a těsný nůžkový skus.

Stupeň 2: nepravidelný nůžkový skus (řezáky nejsou v linii).

Stupeň 3: klešťový skus.

G – VADY CHRUPU

Křivost, nebo zbarvení zubů nezpůsobená úrazem nebo jinou zjevnou a doložitelnou vnější příčinou. Psinkový chrup.

Nadměrně opotřebované zuby vzhledem k věku. Drobné zuby.

H – VADY CHRUPU NEÚPLNÝ NEBO NADPOČETNÝ CHRUP

Chybějící nebo přebývající zuby mimo řezáky a špičáky, jinak jde o vadu vyřazující.

Stupeň 1: chybí/přebývá jeden zub (P1, nebo M3)

Stupeň 2: chybí/přebývá jeden zub (P2 až M2) nebo dva zuby (P1 nebo M3)

Stupeň 3: chybí/přebývají dva a více zubů (mimo 2x P1, nebo 2x M3)

I – VADY UCHA

Standard požaduje uši středně velké, středně silné, nasazené dostatečně daleko od sebe. Neseny vztyčeně, nebo polovztyčeně.

Při naslouchání jsou výrazně pohyblivé.

Vadou je jakákoli odchylka.

J – VADY FORMÁTU, CHYBNÝ RÁMEC

Špatný poměr výšky a délky těla. Standard požaduje, aby tělo bylo mírně delší, než je výška v kohoutku.

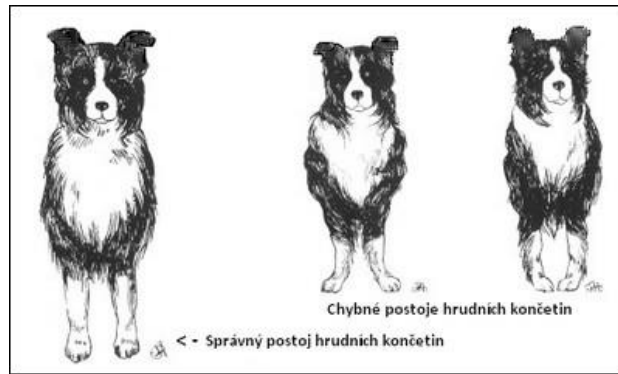

K – VADY POSTOJE HRUDNÍCH KONČETIN

Standard požaduje, aby přední nohy byly při pohledu zepředu rovnoběžné a zápěstí při pohledu z boku mírně šikmé.

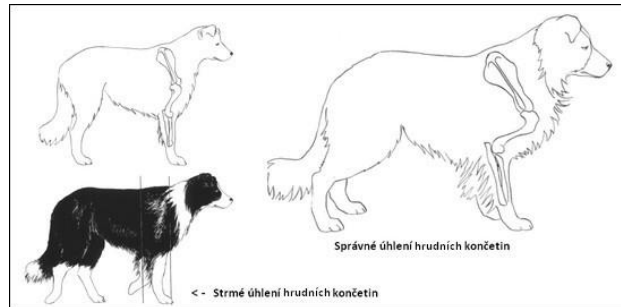
Ramena mají být dobře uložena vzad, lokty těsně přiléhat k tělu, tlapy nejsou vytočené ven, ani dovnitř.

Vadou se rozumí dovnitř či ven vybočené lokty, nebo tlapy viz obrázek.

L – VADY ÚHLENÍ HRUDNÍCH KONČETIN

Rameno je uloženo správně vzadu a s nadloktím by mělo v ideálním případě svírat úhel 90°. Zápěstí je lehce šikmé (pohled z boku), lokty přiléhají k tělu.

M – VADY UTVÁŘENÍ HRUDNÍKU

Hrudník má být hluboký a poměrně široký.

Vadou je mělký, plochý, nebo sudovitý hrudník.

N – VADY UTVÁŘENÍ HŘBETU

Hřbet má být pevný, svalnatý a dobře nasvalený.

Vadou je klenutý, nebo měkký hřbet.

O – VADY UTVÁŘENÍ BEDER

Standard požaduje bedra široká a svalnatá, ne vystouplá.

Vadou jsou příliš dlouhá, úzká, nedostatečně vyvinutá a vyklenutá bedra.

P – VADY FORMOVÁNÍ ZÁDĚ

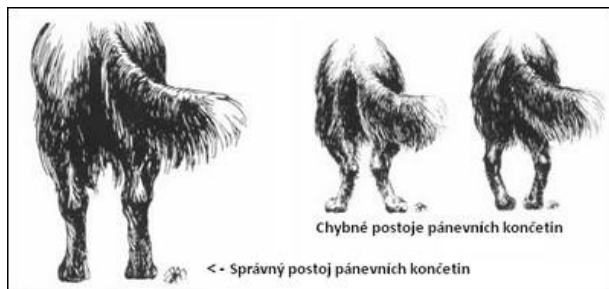
Zád' je nasvalená, přiměřeně široká, ladně se svažuje k nasazení ocasu.

Vadou je příliš strmá, nebo slabá, nedostatečně vyvinutá zadní část těla (příklad viz obrázek).

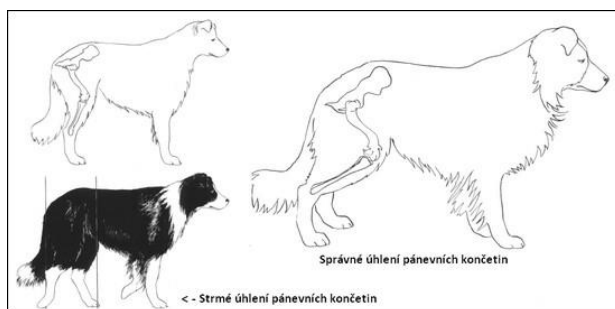
Q – VADY POSTOJE PÁNEVNÍCH KONČETIN

Vadou je například kravský, či sudovitý postoj zadních končetin, které mají být při pohledu zezadu rovnoběžné. Kolena ani tlapky se nevtáčejí dovnitř, ani ven, záprstí je postavené kolmo k zemi a při pohledu zezadu rovnoběžné.

R – VADY ÚHLENÍ PÁNEVNÍCH KONČETIN

Správně zaúhlené koleno umožňuje dlouhý krok a energický pohyb.

S – VADY TLAP

Podle standardu je tlapka oválného tvaru s vysokými polštářky, pevná a dobře stavěná. Prsty klenuté a přimknuté těsně k sobě.

Vadou je špatný tvar tlapky, plochá nebo volně stavěná tlapka s roztaženými prsty.

T – VADY OCASU

Podle standardu je nízko nasazený, dosahuje minimálně k hleznu, nikdy nesmí být nesen nad hřbetem psa. Doplňuje ladnou linii psa.

Vadou je vysoké nasazení ocasu, nesení ocasu nad hřbetem psa a ocas nedosahující posledním obratlem k hleznu. Vadou je také nepohyblivý – tzv. mrtvý ocas.

U – VADY BOČNÍHO POHYBU

Podle standardu volný, plynulý a neúnavný s nízce zvedanými tlapkami. Rozsah předního i zadního pohybu by měl být vždy stejný. Vadou je nedostatečně prostorný krok, nesouměrné chody.

Vysoký chod je závažnou chybou stupně 3. Pokud je to nutné, může být chod posouzen nejen při chůzi na vodítku nebo u nohy (kde může být vysoký typ chůze naučen z výcviku a pes ho má pro tyto případy zafixován), ale rovněž při volném pohybu.

V – VADY POHYBU (PŘEDNÍ, ZADNÍ)

Z předozadního pohybu rozhodčí posoudí rovnoběžnost končetin za pohybu, zadní končetiny mohou při pohybu mírně

sbíhat, u předních se takto lépe posoudí např. pevnost zápěstí, volnost loktů a ramen.

W – CELKOVÁ KONDICE JEDINCE

Posuzovaný jedinec by měl být dobře nasvalený, neměl by být ani příliš korpulentní, ani příliš hubený.

X – VADY SRSTI

Podle standardu je srst u obou variant border kolie hustá, střední textury s měkkou a hustou podsadou, která vytváří výbornou ochranu proti povětrnostním vlivům.

Vadou je otevřená, zvlněná (až kudrnatá) srst, nebo srst bez podsady.

Y – VADY POHLAVNÍHO VÝRAZU (NEVYJÁDŘENÝ)

Slabý, až opačný pohlavní výraz.

Z – VADY POVAHY A TEMPERAMENTU – CHOVÁNÍ JEDINCE PŘI BONITACI

- Vady povahy: podle standardu, nesmí být border kolie ani nervózní ani agresivní.

- Vady temperamentu: podle standardu má být border kolie živá a pozorná.

Povaha a temperament jsou popisovány v části "Celkový vzhled a dojem" pod body "Nervozita, Agresivita, Temperament".

Jakýkoliv výsledek jiný než "n" je považován za vadu. Výsledný stupeň vady je dán závažností těchto vad.

Dodatečně vyřazen z chovu může být jedinec, u něhož se až po bonitaci zjistí závažné genetické vady např. při opakovaných vyšetřeních DOV, nebo záchvaty epilepsie, srdeční vada apod....

Případně pokud se tyto genetické vady zjistí u více jeho potomků z různých spojení.